

גיליון הורים פרשת וַיֵּרָא

בפרשה מספר נושאים מרכזיים: הכנסת אורחים של אברהם אבינו, משא ומתן על סדום, הפיכת סדום שרה בבית אבימלך, לידת יצחק, גירושו של ישמעאל, ברית עם אבימלך, עקידת יצחק.

לקראת השבת מצורפים שבעה סיפורים (נעשה מאמץ להביא סיפורים על מנת שתהיה אפשרות לגוון ולהתאים את הסיפור לפי הצורך החינוכי במשפחה או בכיתה)

סיפור א' – הַיָּוֵי רָץ לְמִצְוָה קָלָה כְּבִתְמוֹנָה
סיפור ב' – מעלת השלום
סיפור ג' – עשיה מתוך אהבה אמיתית לקב"ה
מדרש ד' – היהודי מושגח ע"י הקב"ה
סיפור ה' – מדוע כתוב "ויכרתו שניהם ברית"
סיפור ו' – מדרשים על אנשי סדום הרשעים והחטאים
סיפור ז' – עקידת יצחק – אהבה ללא גבול
מומלץ לספר את הסיפורים עם המסר מוכן מראש ולהרחיב ולהתאים לצורך של הילדים במשפחה.
שבוע טוב ושבת שלום

סיפור א' לשולחן שבת

בפתיחת הפרשה אברהם אבינו עומד בפתח האוהל לאחר ברית המילה והיה מצטער שלא היו עוברים ושבים וכפי שמפרש רש"י: "הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה שלא להטריחו באורחים (בבא מציעא פו.), ולפי שראהו מצטער שלא היו אורחים באים, הביא מלאכים עליו בדמות אנשים" ועל אף שהיה זה היום השלישי לברית המילה ואברהם בן תשעים ותשע שנים "... וַיֵּרָא וַיִּרְץ לְקָרְאֵם מִפֶּתַח הָאֵהָל...." ובהמשך נראה ".... וְאֵל הַבְּקָרָרִץ אֲבָרְהָם וַיִּקַּח בֶּן בְּקָרָר...." כותב "הבן איש חי" זצ"ל על הפסוק "מִלְּךָ אֲסוּר בְּרִהְטִים" שהשכינה קשורה עם ישראל בגלות בשביל שני ריצות (רהטים בארמית) שרץ אברהם אבינו עליו השלום בשביל מצוה... ואמרו גם כן בזוהר הקדוש כשישראל רצים לדבר מצוה, כנגד זה רצים מלאכי סגורייא ומקדימין ללמד זכות על ישראל..."

והיה מעשה עם שלושה גוים שלכל אחד מהם היה סכום גדול של כסף ופחדו שייגנבו להם את זה באכסניה ולכן החביאו את כספם בהחבא מתחת לאיזה עץ והלכו. והנה אחד הגוים אמר בליבו שרק חבריו יירדמו והוא ילך לקחת את כל הכסף לעצמו ויחביאו במקום אחר וכן עשה. ויגנוב את כל כספם, והנה השלושה הערבים הנ"ל באים לחפור כדי לקחת את אשר החביאו ויחשכו עיניהם כי לא מצאו את הכסף וכל אחד מהם צועק על חברו שהוא גנב את הכסף, כי לא היה איש איתם, וכן הגנב בעצמו צעק אליהם בצביעותו שהם גנבו את הכסף.

והלכו לבית משפט וסיפרו לשופט הערבי את כל הסיפור ויאמר להם השופט: וכי נביא אני? מנין לי לדעת, לכו לרבי כלפון הכהן והוא אולי ישפוט אתכם. מיד הלכו אליו שלושתם ויספרו לו ויאמר להם הרב: מנין לי לדעת תחזרו אל השופט כי אני לא נביא. וכשהלכו אל השופט הרב שלח שליח במהירות שיאמר לשופט להחזיר אותם אליו שוב וכן היה, כשהגיעו אל השופט אמר להם תחזרו אל הרב. חזרו אל הרב אמר להם הרב: למה באתם? הרי אמרתי שאיני נביא לכו אל השופט, ושוב פעם שלח הרב שליח אל השופט שיחזיר אותם אליו.

כשהגיעו אל השופט אמרו לו הרב אמר שהוא לא יודע. אמר להם השופט אף על פי כן תחזרו אל הרב. וחזרו אל הרב, אמר להם הרב שוב באתם מנין לי לדעת תחזרו אל השופט ואיך שיצאו משם קרא להם הרב והצביע על אחד מהם ואמר לו אתה הוא הגנב! אמר האיש לא אני הגנב ואז חקרוהו עד שהודה שהוא זה הגנב והכל בא על מקומו בשלום.

ויאמרו לרב מנין ידע זאת, אם זה נבואה למה שלוש פעמים הם היו צריכים לבא אליך ואם לא נבואה אז מנין. אמר להם הרב זה לא נבואה, אלא כשנכנסו פעם ראשונה ראיתי שנים מהם נכנסים מהר ואחד הולך לאט הבנתי שכנראה זה הגנב ולכן הוא לא ממנה. אבל אמרתי אולי הוא צולע וזה לא מרצונו לכן אמרתי להם ללכת ולפתע הוא היה הכי מהיר והיה הראשון בחוץ, ובפעם השנייה כשבאו, שוב פעם הוא אחרון וביציאה ראשון. וכן בפעם השלישית, שזה כבר חזקה ע"כ. ומה אנו יכולים ללמוד מהמעשה הזה, שכולם ראו כמובן את חכמת הרב, והיה קידוש ה' גדול:

המלמד

מתכוננים לפרשה

פרשת וירא

www.Parashatshavua.com

את המסר לילדים ניתן למקד סביב המשנה במסכת אבות "הוי רץ למצוה קלה כבחמונה" ולא להיפך ח"ח, וכפי שמלמד הבן איש חי בהלכותיו על הפסוקים למעלה: "מצוה לרוץ כשהולך לבית הכנסת, וכן לכל דבר מצוה". שלא נזכה להיות כמו הגנב שבא אחרון ויוצא ראשון או כמו הילדים שבאים אחרונים לעזור וראשונים להתחמק מכל דבר שצריך לעשות בשביל האחרים.

סיפור ב' לשולחן שבת

בבראשית רבה פרשת וירא יח' מובא: "ויאמר ה' אל אברהם למה זה צחקך שרה.. (בראשית יח, יג), בר קפרא אמר גדול השלום שאף הפתובים דברו בדיאית (לא דייקו..). בשביל להטיל שלום בין אברהם לשרה, ויתצחק שרה בקרבה.. היתה לי עדנה ואדני זקן" (כלומר שרה חושבת שזה לא אפשרי כיוון שאברהם זקן), לאברהם אינו אומר פן אלא למה זה צחקך שרה לאמר האף אמנם אלד וזאני זקנתי, לא דבר הפתוב כמו שאמרה שרה ואדני זקן, אלא וזאני זקנתי.

מסופר על יהודי שעבד בבית-מטבחיים (מקום בו שוחטים בהמות לבשר), כל בוקר בכניסתו למקום העבודה ובערב עת יצא מהמפעל, הוא פנה לשומר ובחיוך מלא ברוך: "שלום ובוקר טוב", "שלום וערב טוב". דבר אחד הוא לא ידע, שאותו שומר כל כך מתרגש מזה שרק אחד מתייחס לנוכחותו בכל בוקר עד שהוא היה מחכה בכיליון עיניים לבואו ויציאתו...

והנה יום אחד בסיום העבודה השומר, מחכה ומחכה וכל העובדים כבר יצאו ואין זכר לאיש וברכתו, לאחר שהוא ראה שהוא לא יוצא חשב בליבו שבטח הוא כבר יצא ופשוט לא שם לב, אבל מכיוון שהוא ידע שאף פעם לא קרה שהוא יצא בלא לומר לו: "שלום וערב טוב", ידע שמשום מה הוא מתעכב במפעל, ונכנס לבדוק מה פשר הדבר.

כשנכנס למפעל הוא שומע זעקות עזרה מתוך המקפאים של המפעל, לפתע הבין מה קרה, אותו אדם נתקע באחד המקפאים וישר רץ לעזרתו והציל אותו מקיפאון ולמעשה בכך הציל את חייו...

סיפור ג' לשולחן שבת

מובא בפרשת העקידה שהמלאך פונה לאברהם: "ויאמר אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה..." אברהם אבינו שהיה נחוש לקיים את המצווה רואה איל: "ויקח את האיל ויעלהו לעלה תחת פנו..." ורק לאחר מכן מתגלה המלאך שוב ומברך את אברהם: "ויקרא מלאך ה' אל אברהם שנית..." נשאלת השאלה מדוע המלאך לא מברך את אברהם אבינו מיד לאחר שעוצר אותו מלכצע את הציווי הראשון להעלות את יצחק לעולה אלא רק לאחר שאברהם אבינו מקריב את האיל? מה לומדים מהקרבת האיל? התירוץ יובן על פי סיפור: ר' אריה לויין זצ"ל היה איש חסד ונודע כרב האסירים. בשבת אחת הגיע לבית האסורים והנה דרכו נחסמה - השומר הבריטי לא נתן להיכנס.

עמיתו היהודי טען שיש ביד הרב אישור כניסה והבריטי השיב כי כרגע הוטל עוצר ותוקף רישיונו פג. המשיך היהודי ושאל את הבריטי: "מדוע הנך מפריע ליהודי הקשיש שמתנדב לעזור לאסירים הכלואים? ענה הבריטי בביטחון: "לבטח הוא מקבל שכר - שילך לחפש עבודה אחרת!..." כשראה ר' אריה לויין שדרכו נחסמה, הלך ומצא פרצה בגדר ונכנס. משנתפס והובא לפני השומר הבריטי אמר השומר: "כעת אני מאפשר לך להיכנס באופן חופשי כי בטוח שהנך מתנדב, אילו קיבלת שכר היית כבר פוסע בשמחה לביתך שהרי אתה את שלך עשית, אבל כשנכנסת דרך הפרצה הוכחת שהדבר בנפשך ולכן מעתה אתה יכול להיכנס כל אימת שתרצה!..." כן התשובה לשאלה:

בפרשת העקידה - אין עצם העקידה מוכיחה בשלמות את גודל צדקתו של אברהם אבינו שהרי היה אפשר להגיד שאברהם אבינו עשה זאת כיוון שפחד שה' יהרוג אותו ואת בנו אם יסרב...

אם אברהם אבינו היה עושה זאת מתוך פחד אז כבר בציווי הראשון שמלאך ה' מורה: "אל תשלח ידך אל הנער" - שמח היה להיפטר מהניסיון וממהר לשוב אל שרה.

אבל הוא לא עשה כן, אלא טרח וחיפש איל להקריבו שחלילה ירד מן ההר ללא קרבן... ולא זו בלבד אלא אף טרח להוציאו מתוך סבך העצים על מנת להקריבו.

זו אם כן ההוכחה הניצחת שלא עבד אברהם אבינו את הבורא יתברך אלא מתוך אהבה וכל מעשיו היו לשם שמים...

סיפור ד' לשולחן שבת

לאחר ששרה מבקשת לגרש את ישמעאל. מבצע אברהם אבינו את מצוות שרה וכך התורה כותבת: "וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בְּבֶקֶר וַיִּמְן אֶל-הַגֵּר שָׁם עַל-שְׂכָמָה וַיִּשְׁלַחְהָ וַתֵּלֶךְ וַתִּתַּע בְּמִדְבַר פָּאָר שָׁבַע" מבאר רש"י - ותתע. חזרה לגלולי בית אביה. במדרש אגדה כתוב, שברגע שזרקו אותה מבית אברהם, היא פרקה עול, ונתתע - שמצאה לבנה וזקפתה לשם עבודה זרה. בפרקי דרבי אליעזר, מביאים מקור לכך - מאיפה אנחנו יודעים שהיא חזרה לגלולי בית אביה? שכתוב שעבודה זרה, נקראת בשם תעותעים, שנאמר (ירמיה, י, טו): הִבֵּל הִמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתָעִים. ומובא סיפור מהספר של הגאון ר' שלום שבדרון: היה יהודי גאון עולם לפני השואה, שקראו לו. הוא נפטר בשוויץ, והביאו אותו כאן לקבורה. הגאון הרב מרדכי פורגמנסקי זצ"ל מספר שהוא נסע ברכבת מליטא, ממקום למקום, ובמהלך הנסיעה, הוא מצא יהודי שומר תורה ומצוות, נוסע איתו ברכבת. אותו יהודי היה שוחט ומוהל במקצועו. התחילו לדבר ביניהם דברי תורה, הם היו כל כך מרוכזים בלימוד ביחד ולא שמו לב, שהם צריכים לרדת. הגיע שעת צהריים והכרוז מודיע "הגענו לתחנה סופית" ... הרב שומע וצועק: "אויי וייי... התרחקנו שעתיים מהמקום שאנחנו צריכים לרדת... אין סיכוי שנגיע כבר לשבת הביתה...." אותו יהודי שהוא שוחט ומוהל, היה ממש נסער "תראה... לא הייתי כל-כך הרבה זמן בבית... הבטחתי שאני יבוא לשבת..." ר' מרדכי אומר לו - "אדוני, מה אתה נסער כל-כך, הקב"ה רוצה שנהיה פה בשבת!" ... אומר לו השוחט - כבוד הרב, אולי כבודו לא יודע אבל באיזור הזה אין יהודים בכלל!" מאיפה אתה יודע שאין? שאל ר' מרדכי והלה השיב במליצה: "כי אם היו פה יהודים, היו מזמינים אותי לכאן, לשחוט..." יוצאים מתחנת הרכבת ... פוגשים שם בעלי עגלות (מעין המוניות של פעם) ושואלים את אחד מהם - "אולי אתה יודע איפה יש כאן יהודים?" אומר להם בעל העגלה - "כן, אני יודע... יש כאן יהודי אחד! אקח אתכם אליי" ... לוקח אותם... יורדים מהכרכרה... מסתכלים... יש מזוזה על הדלת... ב"ה... נוקשים בדלת ... פותח את הדלת היהודי... רואה את הרב והשוחט... הוא לא הכיר את הרב... כולו נהיה חיזור, מתנשף כולו... שואל אותם היהודי - סליחה, מישהו ממכם מוהל?! אומר ר' מרדכי - "כן! הנה, הוא מוהל!" תוך שהוא מצביע על בן לווייתו "ברוך ה'!" צעק בשמחה... "שבוע שעבר נולד לי בן, ולא ידענו מה יהיה עם הברית, כי הילד לא הרגיש כל כך טוב, היום הרופא אמר לי, שאפשר לעשות לו ברית... אמרתי לו: 'עכשיו אתה מודיע לי? 12 בצהריים! מאיפה אני יביא מוהל?!'..." התפללתי לקב"ה: 'ריבונו של עולם, ציווית 'וביום השמיני ימול בשר ערלתו'... אני רוצה למול, אבל אין מוהל, מה אני יכל לעשות?! בכיתי... התפללתי... והקב"ה זימן אתכם לפה!" אומר ר' מרדכי למוהל: "עכשיו אתה מבין, למה הגענו לפה?! נו... אני סנדק, אתה מוהל, והוא אבי הבן!"... אומר ר' מרדכי ליהודי: תשמע, עכשיו אני מבין את דברי רש"י על הפסוק בפרשה: "וַתֵּלֶךְ וַתִּתַּע בְּמִדְבַר פָּאָר שָׁבַע" מכאן שחזרה הגר, לגלולי בית אביה. מאיפה ידע את זה רש"י? כתוב שהיא טעתה בדרך... אבל מי אמר שהיא חזרה לגלולי בית אביה? אומר ר' מרדכי פורגמנסקי - פשוט מאוד, יהודי שעוסק בכל דבר מתוך לימוד תורה ומקיום מצוות לא טועה! הקב"ה מדריך אותנו. ואם כתוב וַתֵּלֶךְ וַתִּתַּע בְּמִדְבַר פָּאָר שָׁבַע, זה אומר שהיא לא הגיעה למדרגת יהודיה, כי אם היא הייתה יהודיה, לא היה מופיע פסוק כזה וַתֵּלֶךְ וַתִּתַּע בְּמִדְבַר פָּאָר שָׁבַע שולח אותם עם לחם וחמת מים בלבד ואומר רש"י: "ולא כסף וזהב, לפי שהיה שונאו על שיצא לתרבות רעה" ודבר זה קורה רק כאשר הגר חזרה לגלולי אביה בסתר וכעת בגלוי.

סיפור ה' לשולחן שבת

במעמד כריתת הברית של אברהם אבינו עם אבימלך מלך פלישתים כתוב "וַיִּקַּח אַבְרָהָם וַיִּמְן לְאַבְיִמֶלֶךְ וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית". ומסופר שפעם אחת ציוה הרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיסחא זיע"א לאסור את מרכבתו כי ברצונו לנסוע לוורשא. עשו החסידים כמאמר רבם ועד מהרה יצאו הרבי ומכמה מחסידיו לדרך, בהגיעם לוורשא שאלו החסידים את הרבי להיכן מחוז חפצו, והרבי השיב כי יתנו לסוסים ללכת כאוות נפשם ברחובות העיר. לפתע ציוה הרבי על העגלון לעצור את המרכבה, היה זה בסמוך לבית מזיגה פשוט. נכנסו הרבי וחסידיו אל בית המזיגה ומצאו שם יהודים פשוטים היושבים במקום ומשוחחים, האזין הרבי לשיחתם של שני יהודים שניכר בהם שעבודתם היא סבלות וכה שוחחו השניים: אמור נא לי שאל אחד את חברו, האם כבר למדת היום חומש? אכן כן, ענה האיש. אף אני למדתי אמר הראשון, והיה לי קשה מאד הפסוק "ויכרתו שניהם ברית", כיצד זה כרת אברהם אבינו ברית עם גוי?

המלמד

מתכוננים לפרשה

פרשת וירא

www.Parashatshavua.com

ענה חברו, אף אני שאלתי קושיה על פסוק זה, מדוע כתוב "ויכרתו שניהם ברית", והרי די היה לכתוב "ויכרתו ברית" ולשם מה כתבה התורה "שניהם". אלא – המשיך האיש – על ידי קושייתך מתרצת קושייתי, כוונת הפסוק שאכן כרתו ברית אבל למרות זאת נשארו להיות בבחינת "שניהם", כל אחד נותר לעצמו ולא נתאחדו בברית זו. כאשר שמע רבי שמחה בונים את הדברים ציווה על חסדיו שישבו לביתם, כל מטרת נסיעתי לוורשא לא היתה אלא כדי לשמוע פשוט נפלא זה

סיפור ו' לשולחן שבת

מדרש/סיפור לפרשה – על אנשי סדום

במסכת אבות פרק ה' משנה י' מובאת המשנה המוכרת: "ארבע מדות באדם. האומר שלי שלי ושלי שלי, זו מדה בינונית. ויש אומרים, זו מדת סדום. שלי שלי ושלי שלי, עם הארץ. שלי שלי ושלי שלי, חסיד. שלי שלי ושלי שלי, רשע". מהות מרכזית בבחינה של אנשי סדום, וניתן אף לראות בדורנו, היא הפירוד. המשנה מציינת "האומר שלי שלי ושלי שלי" וזוהי מידת סדום" כיוון שבצורה זו יוצרים פירוד. כלומר לא מעוניינים לשתף את מה ששלנו עם האחרים ומעדיפים את חיי הפרט על חיי הכלל וזה ההיפך מהחינוך היהודי שמחנך לחיים פרטיים מתוך חיים כלליים. את הרעיון הזה ניתן כמובן להציג בתוך המשפחה ובין החברים.

מצורפים אוסף מדרשים על אנשי סדום שמכל אחד מהם ניתן לספר סיפור שלם כאוות נפשכם. שנו רבותינו: אנשי סדום לא נתגאו אלא בשביל טובה שהשפיע להם הקדוש ברוך הוא. שאין לה כל שביל ושביל בסדום שלא היו בו שבעה איגרות זה למעלה מזה – גפן ותאנה ורמון, אגוז ושקד, תפוח ופרסק, ונהיה כל השביל מספד. אמרו אנשי סדום: מאחר שאנו שרויים בשלום ובטובה, מוזן יוצא מארצנו, כסף וזהב יוצא מארצנו, אבנים טובות ומרגליות יוצאות מארצנו – למה לנו עובדי דרכים, שאין באים אלא לחסרנו? בואו ונשפח תורת רגל מארצנו. (שלא יבואו אלינו לעיר ויהנו ממה שיש לנו)

מי שהיתה לו שורה של לבנים, הנה בא כל אחד ואחד ונוטל אחת. אמר: לא נטלתי אלא אחת. מי שהיה שוטח שומים או בצלים, הנה בא כל אחד ואחד ונוטל אחד. אמר: לא נטלתי אלא אחד. (כל אחד לקח אחד ובסוף נגמר למוכר הכל)

ארבעה דנינים היו בסדום: שקראי ושקרנראי וזיפאי ומצלי דינא. מי שקצץ און של חמור של חברו, אמרו לו לבעל החמור: תנהו לו עד שתצמח. מי שפצעו חברו, אמרו לו: תן לו שכר שהקיו לה דם. מי שעבר בגשר נותן ארבעה זוזים, ושעבר במים נותן שמונה זוזים. פעם אחת נזדמן לשם פובס אחד, אמרו לו: תן ארבעה זוזים. אמר להם: אני במים עברתי. אמרו לו: אם פו, תן שמונה. לא נתן – פצעוהו, בא לפני הדנינים. אמרו לו: תן שכר שהקיו לה דם, ושמונה זוזים שעברת במים. אליעזר עבד אברהם נזדמן לשם. פצעוהו, ובא לפני הדנין. אמר לו: תן לו שכר, שהקיו לה דם. נטל אליעזר אבן ופצע את הדנין. אמר לו: שכר שיש לי בידך תנהו לזה – וממון שלי במקומו עומד. כך התנו ביניהם אנשי סדום: מי שזימין אדם לבית המשפחה יפשוטו טליתו. נזדמן אליעזר לשם לבית המשפחה ולא הזמינוהו. כשבקש לסעד הלה וישב בסוף פלם. אמרו לו: מי הזמינה לכהן? אמר לזה שישב אצלו: אתה הזמנתני. אמר: שמא ישמעו שאני הזמנתי ויפשוטו בגדי. נטל טליתו וברח לחוץ. וכן עשה אליעזר לכל אחד ואחד עד שיצאו פלם, ואכל הוא את הסעודה. היתה להם מטה שהיו משכיבין בה אורחים. אדם ארף – קצרוהו, קצר – מתחוהו. נזדמן לשם אליעזר. אמרו לו: עלה ושכב במטה. אמר להם: מיום שמתה אמי נדרתי נדר שלא אשכב במטה.

סיפור ז' לשולחן שבת

על גדלותו של אברהם שהלך לעקוד את בנו אנו זוכים לקרבה מיוחדת לקב"ה: "תקעו לפני בשופר כדי שאזכור עקדתו של יצחק" מדוע? תירוץ יובן על פי דבריו של ר' אברהם חכם רבה של כרמן שבפרס. משל למה הדבר דומה: מעשה במלך שהקים מדינה לתפארתו וכל אחד מהשרים רצה לתת למלך הנכבד, מתנה. ראש השרים ריכז את כולם והוחלט פה אחד לתת למלך כתר זהב משובץ יהלומים. אמרו ועשו, ריקעו את הכתר שיבצוהו יהלומים כאשר את היהלום המרכזי בכתר החליט ראש השרים להביא בעצמו. על מנת לגייס סכום עתק שכזה, מכר את ביתו וכל רכושו וחיפש יהלום מתאים אך לא מצא. נדד למדינות רחוקות ובדרך לא דרך מצא יהלום בגודל של ביצה נדיר ביופיו. שילם השר את שווי שלמעשה הוא היה כל רכושו וחזר לארמון. הוא לא הצטער כלל אלא להפך - שמח שמחה גדולה להכיר למלך מקצת טובתו. משהגיע אל המלך וראה אותו יושב עם יתר השרים. הוציא את האבן והכל התפעלו מיופייה הנדיר וגודלה המדהים.

אין זה יהלום! קבע המלך. "יהלום צריך ללטש עם יהלום מהיכן הושג יהלום גדול מזה?! אינני מאמין שזהו יהלום אמיתי" פסק נחרצות! המלך אף ביקש מהשר שליידו לנסות לשבור את היהלום ולראות אם זה באמת חזק ואם אכן מדובר ביהלום אמיתי. השר נבהל ופחד לשבור יהלום כל כך יקר ועוד שהושקע בו ממון רב ואמור להתנוסס בכתר המלך והתחנן אל המלך לצוות על מישהו אחר כיוון שאיננו מסוגל... כך ביקש המלך מיתר השרים ואף אחד לא הסכים לנסות לשבור אותו ואז קרא המלך לראש השרים שמכר את כל רכושו על מנת לרוכשו וביקש ממנו: "נסה אתה...!"

"בשמחה!" צעק ראש השרים וביקש פטיש. משהובא לפניו פטיש נתן מכה חזקה. היהלום לא נשבר והפטיש נבקע לשניים. הכל נשמו לרווחה ופלטו פה אחד: "אתה ידעת מראש!" אמרו בהקלה.

"לא ולא!!!" - הצהיר ראש השרים. "אם כן - כיצד העזת לנסות?!!" שאלו.

אמר להם: "שומים שבעולם, לשם מה אתם חושבים הקרבתי את כל רכושי? האם כדי להשיג אבן יקרה? לא ולא! הקרבתי הכל לכבודו של המלך ומה הוא כבודו אם לא עשיית רצונו?! - גם כשהוא מצווה להכרית ולנתוח...!"

קם המלך מכסאו, חיבקו והורה להכפיל את רכושו ומינהו למשנה המלך... הנמשל - זכותו של אברהם אבינו שהיה מוכן להקריב את בנו יחידו אשר אהב עומדת לנו, זרעו לזכות עולם.

מתכוננים לפרשה תשובות לשאלות:

הכנסת אורחים של אברהם אבינו

אברהם אבינו היה מכניס אורחים. לאחר שקיים את מצוות ברית המילה המתין בפתח האוהל באלוני ממרא כדי לחפש אורחים. ה' הוציא שמש חזקה כדי שלא יעברו אורחים, כדי שאברהם יוכל לנוח ולהתחזק. אך אברהם אבינו היה מצטער שלא באים אורחים, ולכן ה' שלח אליו אורחים מיוחדים - מלאכים.

1. כתוב בתורה: "יזרא אליו ה'" למה ה' נראה לאברהם? (רש"י יח,א) כדי לבקרו, כיוון שהיה חולה מברית המילה שעשה שלושה ימים קודם.
2. למה אברהם ישב בפתח האוהל? (רש"י יח,א) הוא חיפש לראות אולי יש עוברים ושבים שיכנסו אליו
3. כמה מלאכים מגיעים לבקר את אברהם? (יח,ב) שלושה
4. מה היה התפקיד של כל אחד מהמלאכים? (רש"י יח,ב) אחד לבשר לשרה שהיא הולכת ללדת בן, אחד להפוך את סדום ואחד לרפא את אברהם.
5. אברהם אבינו רואה את "האנשים" ורץ אליהם להזמין אותם אליו. מדוע אברהם מציע להם לרחוץ רגליים? (רש"י יח,ד) היה סבור שהם ערבים שמשתחוים לאבק רגליהם והקפיד שלא להכניס עבודת אלילים
6. ציין 3 דברים שהציע אברהם למלאכים. (יח,א). 1. שתו מעט מים.
2. רחצו את רגליכם.
3. נוחו תחת העץ, בצל.
4. סעדו סעודה קטנה.
7. מה מבשרים המלאכים לאברהם? (יח,י) ששרה תלד בן
8. שרה עומדת באוהל ושומעת את המלאך. מה עושה שרה ומדוע? (יח,יב) צוחקת, כי לא האמינה שאפשרי שתוכל ללדת
9. ה' מודיע לאברהם שהוא יעשה נס כנגד הטבע ושרה תלד בן. איזו מילה בפסוק קשורה לנס? (יח,יג) היפלא

משא ומתן על סדום

אנשי סדום היו רשעים מאוד והקב"ה החליט להחריב את העיר עם האנשים שבה. כיוון שהקב"ה הבטיח את הארץ לאברהם, הקב"ה מודיע לאברהם על גזר הדין ליושבי הערים. אברהם אבינו, איש החסד, מנסה להציל אותם.

1. מה הסיבה שהחליט ה' לגלות לאברהם על החלטתו להחריב את סדום? (רש"י יח,יז) הקב"ה נתן את הארץ לאברהם והערים הללו שייכות לו ולכן הקב"ה
2. מהיכן לומדים (מאיזה מילים בפסוק) שאברהם פונה אל ה' ומדבר קשות, בפיוס ותפילה? (רש"י יח,כג) ויגש אברהם
3. כיצד אברהם מבקש מה' לא להחריב את סדום? האף תספה(תהרוג) _____ (יח,כג) צדיק עם רשע
4. עבור כמה צדיקים מבקש אברהם לא להחריב את סדום? (יח,כד לב) 10 20 30 40 45 50
5. מדוע אברהם לא מבקש על פחות מעשרה אנשים? (רש"י יח,לב) אמר: בדורו של נח היו שמונה+הקב"ה ולא הצילו את דורם, ולכן לא ביקש על פחות מעשרה

הפיכת סדום

אל סדום מגיעים שני מלאכים אחד להציל את לוט האחיין של אברהם והשני להשחית את העיר. לוט שיושב בשער העיר, מזמין את המלאכים לביתו, עורך להם משתה ומכין מצות. לא עובר זמן רב ואנשי סדום הרשעים (שלא רצו אורחים אצלם בעיר) הגיעו לביתו של לוט וביקשו ממנו להוציאם.

1. מדוע לוט אומר למלאכים "לינו" ורק אחר כך "ורחצו רגלכם"? (רש"י יט,ב) בסדום היה אסור להכניס אורחים. לוט פחד שאנשי סדום יראו שהוא מארח ויהרגו אותו, לכן אמר למלאכים לישון קודם ואז לרחוץ את רגליהם, כדי שאם יבואו אנשי סדום יראו שרגליהם מלוכלכות ויחשבו שהם באו עכשיו.
2. מדוע לוט אפה להם מצות ולא הביא להם לחם? (רש"י יט,ג) מכיוון שהיה אז פסח.
3. לוט לא רצה לפתוח לאנשי סדום את הדלת. מה ניסו אנשי סדום לעשות? (יט,ט) לפרוץ את דלת הבית.
4. במה היכו המלאכים את האנשים שניסו לפרוץ לבית? (רש"י יט,יא) בסנורים - מכת עיוורון
5. המלאכים מבשרים ללוט ששלחו להחריב את העיר ועליו לצאת לצאת במהירות מן העיר מי מסרב לצאת? (יט,יד) חתני
6. כשעלה השחר המלאכים לחצו על לוט ומשפחתו לצאת מהעיר. מדוע לוט מתמהמה? (רש"י יט,טז) (יט,טז) כדי להציל את ממנו

7. המלאך מבקש מלוט לברוח אל ההר כדי שלא ימות. לוט טען שלא ספיק להגיע להר והוא מעדיף לברוח לעיר הקרובה. מה שמה ולמה דווקא לטם לוט רצה לברוח? (רש"י יט,כ) צוער, כיוון שלא נתמלאה סאתה? עדיין לא הספיקה לעשות הרבה עברות ולכן לא תיחרב
8. מדוע אשתו של לוט הפכה לנציב מלח? (רש"י יט,כ) כי כשלוט ביקש ממנה קצת מלח לאורחים היא אמרה שגם את המנהג הרע של הכנסת אורחים אתה בא להנהיג פה בסדום?
9. אברהם משקיף על סדום ועמורה בבוקר. מה הוא רואה? (יט,כח) קיטור עולה מן הארץ כקיטור הכבשן.

שרה בבית אבימלך

אברהם אבינו עובר להתגורר בעיר גרר בגלל שחרבו הערים סדום ועמורה ולא עברו שם עוד אנשים. אבימלך מצווה לקחת את שרה אליו לאישה.

1. מדוע אברהם אבינו אומר ששרה היא אחותו? (כ,ב) כדי שלא ימות
2. מה אומר ה' לאבימלך בחלום הלילה? (כ,ג) שהאישה שלקח, יש לה בעל=היא נשואה.
3. אבימלך מציג את עצמו כצדיק. כיצד מפרש רש"י את המילים: "לא נתתיך"? (רש"י כ,ו) לא באמת התכוונת לא לנגוע בה (גם אם היית יודע שהיא נשואה) אלא הקב"ה מנע ממנו לגעת בה
4. מה מצווה ה' את אבימלך לעשות? מה יקרה אם לא יעשה זאת? (כ,ז) להבטיח את שרה לאברהם, אתה וכל אשר לך ימותו.
5. מה הקשר המשפחתי בין אברהם ושרה (לפני שהתחתנו)? (רש"י כ,יב) שהיא היתה הבת של הרן והרן היה מאם אחרת.
6. מדוע נותן אבימלך לאברהם "צאן ובקר ועבדים ושפחות"? (רש"י כ,יב) כדי שיתפייס ושיתפלל עליו.
7. אברהם אבינו מתפלל על אבימלך ועבדיו. מה היה העונש שקיבלו על לקיחת שרה? (כ,יח) ש'ה' עצר בעד רחמם

לידת יצחק

הקב"ה מקיים את ההבטחה ושרה יולדת את יצחק

1. מה באה ללמד סמיכות הפרשות (אברהם מתפלל על אבימלך, הולדת יצחק)? (רש"י כא,א) מי שמתפלל על חברו והוא צריך לאותו דבר נענה תחילה, שהרי אברהם התפלל שאבימלך ואנשי ביתו יחזרו ללדת, ומיד אחרי זה שרה ילדה.
2. כעבור כמה זמן אברהם עושה ברית מילה ליצחק? (כא,ד) שמונה ימים
3. בן כמה היה אברהם כשיצחק נולד? (כא,ה) 100
4. למה קוראים ליצחק יצחק? (כא,ו) כי שרה אמרה צחוק עשה לי אלוקים
5. מדוע נכתב "היניקה בנים שרה" והרי יש רק את יצחק? (רש"י כא,ז) ביום המשתה הביאו הנשים את התינוקות שלהן ושרה היניקה אותם כיוון שהיו אומרות ששרה לא ילדה את יצחק אלא הביאו תינוק מהשוק

יצחק וישמעאל

שרה אימנו רואה שישמעאל מצחק (מנסה לפגוע ביצחק) ומבקשת מאברהם לגרש את בן האמה "כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק"

1. מה לומדים מהפסוק "...כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני..." על הריב יצחק לישמעאל (רש"י כא,י) ? ישמעאל רב עם יצחק על הירושה וניסה להרוג את יצחק באמצעות חץ וקשת תוך כדי "משחק"
2. מדוע דברי שרה היו רעים בעיני אברהם (2 סיבות)? (רש"י כא,י) 1. על כך שיצא לתרבות רעה. 2. על כך שהוא צריך לגרש אותו ()
3. מהיכן לומדים ששרה הייתה נביאה גדולה מאברהם? (רש"י כא,יב) אמר "שמע בקולה" - בקול רוח הקודש שבה ומכאן למדנו שאברהם היה טפל לשרה בנביאות
4. אברהם משכים בבוקר ושולח את הגר וישמעאל למדבר עם לחם וחמת מים. מדוע אברהם נותן להגר רק לחם וחמת מים? (רש"י כא,יד) כיון שהיה שונא שייצא לתרבות רעה
5. לאחר שנגמרו המים בחמת, הגר זורקת את ישמעאל תחת אחד השיחים. הקב"ה שומע את קול ישמעאל "באשר הוא שם". מה כוונת הכתוב? (רש"י כא,יז) הקב"ה דן את האדם לפי מעשיו בזהויה ולא על מעשים שעתידי לעשות
6. כיצד ניצל ישמעאל? (כא,יט) פקח את עיני הגר והיא מצאה באר מים ממנו השקתה את ישמעאל.

ברית עם אבימלך

אבימלך רואה את ברכת ה' במעשי אברהם והניסים שהקב"ה עושה לו ולכן רוצה לכרות ברית עם אברהם שיעשה חסד עם זרעו אחריו.

1. איזה דברים ראה אבימלך שגרם לו לרצות ברית עם אברהם (רש"י כא,כב) (רש"י כא,כב) ניצל מחורבן סדום, ניצח את המלכים ושרה אימנו נפקדה בהריון בגיל מבוגר
2. אברהם אבינו מוכן לכרות ברית אך מתווכח עם אבימלך. על מה הוויכוח? (כא,כד) על שעבדי אבימלך גזלו באר מים שהיתה שייכת לאברהם.
3. למה אברהם הניח את שבע הכבשות לבדן בצד? (כא,כח) כדי שזה יהיה לעדה=לעדות שאברהם חפר באר זאת.
4. מה היה שם המקום בעקבות השבועה? (כא,לא) באר שבע

עקידת יצחק

הקב"ה מנסה את אברהם בניסיון הגדול מכולם - עקידת יצחק על אחד ההרים שהקב"ה יראה לאברהם. אברהם אבינו באמונתו הגדולה לא מהרהר אחרי בקשת ה'.

1. מה לומדים מהכתוב "וישכם אברהם בבוקר"? (רש"י כב,ג) הוא הזדרז למצוות ה'.
2. מי היו שני נעריו של אברהם? (רש"י כב,ג) ישמעאל ואליעזר.
3. כעבור כמה זמן הם מגיעים אל המקום? (כב,ד) שלושה ימים.
4. כיצד ידע אברהם שזהו המקום? (רש"י כב,ד) הוא ראה ענן קשור על ההר.
5. אברהם מצווה את הנערים להישאר למטה ואברהם ויצחק עולים להר. מה יצחק שואל את אברהם? (כב,ז) הגה האש והעצים ואיה השה לעולה?
6. מה לומדים מהכתוב "יראה לו השה"? (רש"י כב,ח) שהוא עתידי להיות הקורבן א'להים יראה לו השה - ואם אין שם, אז - 'לעולה בני'.

המלמד

מתכוננים לפרשה

פרשת וירא

www.Parashatshavua.com

7. אברהם אבינו לוקח את המאכלת (סכין גדולה) לשחוט את יצחק לאחר שעקד (קשר אותו על המזבח שבנה. מי קורא לאברהם, ומה מצווה אותו? (כב, יב)
המלאך, לא לגעת בנער = יצחק.
8. את מי אברהם מעלה לעולה? היכן הוא היה? (כב, יג) איל, נאחו בסבך בקרניו

לידת רבקה

1. בסוף הפרשה מתבשר אברהם על לידת רבקה. מי היה אביה של רבקה? איך הוא קשור לאברהם? (כב, כג) בתואל. בן של נחור אחיו של אברהם אבינו